

dr hab. Grzegorz Gudzbeler
WNPiSM
Uniwersytet Warszawski

13 czerwca 2022 roku

RECENZJA

rozprawy doktorskiej Pana mgra Krzysztof Gackowski
pt. „Przygotowanie polskich policjantów
do pełnienia wspólnych służb
z funkcjonariuszami państw unii europejskiej sąsiadujących z Rzeczpospolitą Polską”
opracowanej pod kierunkiem naukowym
prof. dr. hab. Kuby Jałoszyńskiego

Ocena formalna

Przedstawiona do oceny rozprawa doktorska liczy 247 stron tekstu, w tym pięć rozdziałów merytorycznych, poprzedzonych wstępem. Rozdziały merytoryczne zwięźcza zakończenie. Pierwsze cztery rozdziały zakończone są wnioskami. Piśmiennictwo obejmuje: 19 pozycji zwartych i artykułów, 65 aktów prawnych oraz 14 innych źródeł w tym stron internetowych. Wszystkie pozycje zwarte i artykuły pochodzą z Polski i zostały wydane ponad 10 lat temu. Jedna publikacja jest z 2015 roku. Ilość oraz zakres merytoryczny cytowanych aktów prawnych wskazuje na szczegółową analizę aktualnego stanu prawnego i dokładną diagnozę braków i potrzeb uzasadniających przeprowadzenie zaprezentowanych w dysertacji badań naukowych. Dobór piśmiennictwa uważam za prawidłowy. Nawet przywoływanie zawartości publikacji zwartych sprzed dwóch dekad jest uzasadnione i ma wartość dla budowania rysu historycznego. Autor powinien jednak w sposób bardziej szczegółowy i szerszy przeanalizować aktualne pozycje zwarte i artykuły z przedmiotowej tematyki. Zwłaszcza w kontekście określania stanu aktualnego badanych zjawisk. Tytuł pracy jest zgodny z zaprezentowanymi treściami. Układ dysertacji należy uznać za prawidłowy pod względem struktury i kolejności rozdziałów.

Język użyty w pracy jest precyzyjny i logiczny. Autor prawidłowo i spójnie prezentuje treści. Praca jest napisana z poszanowaniem zasad języka polskiego.

Ocena merytoryczna

Zespołowa taktyka interwencji – autor wskazuje, że wymiana informacji w tym zakresie jest niezbędna do prawidłowego i bezpiecznego wykonywania czynności służbowych przez polskich funkcjonariuszy w rejonach przygranicznych państw należących do Unii Europejskiej. Czy istnieje realna możliwość wymiany informacji polegającej na przekazaniu dokumentów zawierających niezbędne informacje? W związku z tymi wątpliwościami proszę o odpowiedź na pytanie: **W jakich dokumentach rozporządzeniach, wytycznych, instrukcjach, opisano taktykę interwencji?**

Autor wskazuje główny cel badań, którym było „określenie poziomu przygotowania polskich funkcjonariuszy Policji pełniących wspólną służbę z funkcjonariuszami państw sąsiadujących należącymi do Unii Europejskiej w rejonach przygranicznych, oraz zaproponowanie rozwiązań mogących mieć wpływ na poprawę skuteczności realizowanych

przez nich zadań”. Cel ten może zostać zdekomponowany na dwie podstawowe czynności – przedstawienie poziomu przygotowania funkcjonariuszy oraz zaproponowanie rozwiązań, które mogą mieć wpływ na skuteczność. Autor dokonał dekompozycji celu głównego na cele szczegółowe. Dwa pierwsze są na właściwym poziomie podstawowości natomiast dwa ostatnie są de facto kopią celu głównego podzielonego na dwie części. W mojej ocenie ta dekompozycja jest niewystarczająca. Cele szczegółowe powinny być zdefiniowane na bardziej podstawowym poziomie i w tej formie nie wskazują odpowiednio szczegółowo na zakres efektów niezbędnych do osiągnięcia celu głównego. One po prostu nim są.

Autor sformułował główny problem badawczy oraz problemy szczegółowe. Ich liczba odpowiada ilości celów szczegółowych i w praktyce każdy z problemów odnosi się do konkretnego celu badań. Zastanawiające jest jednak to, czy udzielenie odpowiedzi na zdefiniowane problemy badawcze pozwoli na osiągnięcie celu badań. Jako przykład można przedstawić pierwszy cel badań: „ocenić obowiązujące przepisy prawne dotyczące użycia i wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej w Polsce oraz państwach Unii Europejskiej graniczących z Polską”. Ocena wymaga w minimalnym zakresie: ustalenia elementów, które będą podlegać ocenie, określenia kryteriów oceny, wykonania oceny. Problem badawczy dotyczący przedstawionego celu został sformułowany następująco: „Jakie obecne rozwiązania formalno-prawne umożliwiają policjantom użycie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej w Polsce i policjach państw Unii Europejskiej graniczących z Polską?”. Oznacza to, że odpowiedź na zadane w problemie badawczym pytanie pozwala wyłącznie na wykonanie pierwszego etapu oceny. Wydaje się, że szczegółowy problem badawczy powinien zawierać element związany z oceną np. „Czy obowiązujące obecnie rozwiązania formalno-prawne dotyczące użycia środków przymusu bezpośredniego i broni palnej w Polsce i policjach państw Unii Europejskiej graniczących z Polską pozwalają na skuteczną realizację wspólnych interwencji?”. Ewentualnie cel badań powinien, przy zachowaniu pierwotnego problemu badawczego dotyczyć identyfikacji, a nie oceny. Zagadnienie to nie zostało nigdzie na etapie prezentacji metodologii badań bardziej szczegółowo rozwinięte. **Proszę o wyjaśnienie tej kwestii.**

W dysertacji przedstawiono również hipotezę roboczą, dotyczy ona głównie drugiej części głównego problemu badawczego tj. rozwiązań, które mogą wpłynąć na zwiększenie skuteczności przeprowadzania wspólnych interwencji. W hipotezie nie ujęto, części dotyczącej przygotowania funkcjonariuszy polskiej Policji. Autor pozostawia to domysłowi czytelnika, który może przyjąć, że jeżeli „istnieje możliwość wprowadzenia rozwiązań, których wdrożenie

może w znaczący sposób wpłynąć na poprawę bezpieczeństwa realizowanych interwencji” to przygotowanie nie jest optymalne.

Autor prawidłowo zdefiniował przedmiot badań i ograniczenia badawcze oraz dobrał metody i techniki badawcze. Zaprezentowano nie tylko wybrane metody, techniki i narzędzia, ale również wskazano co dzięki tym metodom zostanie zrealizowane. Może stanowić to formę uzasadnienia wyboru poszczególnych metod oraz pozwala na przypisanie ich do poszczególnych problemów badawczych. Jest to podejście prawidłowe i świadczy o szczegółowym zaplanowaniu procesu badawczego przed jego rozpoczęciem. Jest to element wskazujący na dojrzałość naukową i umiejętność prowadzenia badań naukowych.

W rozdziale drugim zaprezentowano rozwiązania formalno-prawne dotyczące stosowania broni palnej i środków przymusu bezpośredniego w Policji oraz w służbach policyjnych państw Unii Europejskiej graniczących z Polską. Autor przygotował katalog stosowanych środków przymusu bezpośredniego oraz zaprezentował różnice w uprawnieniach poszczególnych służb. Rozdział zakończony jest wnioskami, wśród których wskazano m.in. istotność społecznej oceny podejmowanych przez służby policyjne działań i zaufanie. Wnioski są uzasadnione i wskazują na wnikliwą ocenę zgromadzonego materiału badawczego.

W rozdział trzecim dysertacji omówiono rozwiązania formalno-prawne w zakresie pełnienia wspólnej służby przez polską Policję oraz policje państw Unii Europejskiej graniczących z Polską. Autor wykonał analizę umów międzynarodowych i zaprezentował uprawnienia poszczególnych służb policyjnych na terytorium sąsiedniego państwa. Wykazano, że obowiązujące akty prawne są dostosowane do realiów współczesnego świata. Autor wskazał również na kluczową rolę wymiany informacji dla skuteczności działań podejmowanych przez służby policyjne.

W rozdziale czwartym scharakteryzowano wybrane rodzaje czynów zabronionych ujawnianych na terenach przygranicznych. Autor zaprezentował wyniki analizy jakościowej i ilościowej czynów zabronionych. Pozwoliło to na wykonanie diagnozy najczęściej występujących rodzajów przestępstw i wykroczeń. Zaprezentowano również ich wpływ na poczucie bezpieczeństwa. Autor przedstawił wniosek, że na tereny przygraniczne powinno kierować się większe inwestycje związane ze wsparciem osobowym i technologicznym, które umożliwi bardziej efektywne wykonywanie zadań.

Badania, których wyniki zostały zaprezentowane w rozdziałach drugim, trzecim i czwartym zostały przeprowadzone skrupulatnie i zgodnie z przyjętymi założeniami metodologicznymi. Ilość zgromadzonych danych i sposób ich przetworzenia do formy

pozwalającej na wnikliwą analizę wskazuje na dobrą znajomość niezbędnych metod. Autor wykonał solidną pracę badawczą, właściwie ocenił wyniki i wyciągnął interesujące wnioski.

W rozdziale piątym Autor zaprezentował wyniki badań przeprowadzonych metodą sondażu diagnostycznego techniką wywiadu eksperckiego. Technika badań została zastosowana prawidłowo, a otrzymane wyniki wydają się ciekawe. Autor wskazał, że badania zostały przeprowadzone „wśród ekspertów zajmujących się problematyką organizacji i nadzoru wspólnej służby policyjnej w rejonach przygranicznych”. Wywiady przeprowadzono z 8 funkcjonariuszami, wśród których większość była z korpusu oficerów starszych. Znalazły się wśród nich dwie osoby w stopniu aspiranta i jedna starszego aspiranta. Może to wskazywać na różny poziom doświadczenia w zakresie kierowania komórkami o wymaganej w prowadzonych badaniach naukowych specyfice. Autor w sposób pobieżny zaprezentował uzasadnieni dla doboru próby. Nie wskazano w jaki sposób Autor dokonał oceny jakości otrzymanych danych i adekwatności dobranej próby. Dla badań jakościowych możliwe było zastosowanie m.in. metod związanych z teoretycznym nasyceniem i oceną ufności otrzymywanych danych. Brak zastosowania tego typu metod może prowadzić do obniżenia trafności wniosków. **Proszę o uzasadnienie doboru próby oraz przedstawienie metod oceny danych uzyskanych w ramach przeprowadzonych wywiadów.** Autor prezentuje w rozdziale szereg rozwiązań formalno-prawnych, organizacyjnych, w zakresie wyposażenia, a także co niezwykle istotne szkolenia. Jest to zestaw kompleksowych propozycji, których realizacja również w mojej ocenie może podnieść jakość i bezpieczeństwo realizowanych w ramach wspólnych służb działań. Tym samym cel użyteczny przeprowadzonych badań został osiągnięty.

Konkluzja

Podsumowując należy stwierdzić, że zgłoszone przez mnie uwagi i wątpliwości nie pomniejszają wartości merytorycznej pracy. Z przekonaniem stwierdzam, że mamy do czynienia z rzetelnie i sumiennie przygotowanym dziełem o bogatym materiale faktograficznym i analitycznym. Stanowi ono znaczący wkład w badania dotyczące funkcjonowania grup dyspozycyjnych w Polsce. Praca jest napisana z poszanowaniem zasad języka polskiego i została sprawnie zredagowana, a Autor wykazuje się dobrą znajomością zasad prowadzenia badań naukowych w obszarze nauk społecznych.

Praca spełnia wymagania rozprawy doktorskiej zawarte w *Ustawie o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki* z dnia 14.03.2003 roku.

W związku z powyższym przedstawiam wniosek o przyjęcie pracy Pana mgr. Krzysztofa Gackowskiego jako rozprawy doktorskiej i dopuszczenie Autora do publicznej dyskusji nad jej treściami. W związku z powyższym stwierdzam, że w świetle obowiązującego prawa, wystąpiły wszystkie przesłanki, aby dopuścić Pana mgr. Krzysztofa Gackowskiego do kolejnego etapu przewodu doktorskiego.